

نیمه تاریک

گزارش محرمانه چگونگی تبدیل جنگ با ترور به جنگ با آرمان‌های امریکا

جین مایر
ترجمه عباسقلی غفاری فرد

www.ketab.ir

The Dark Side

The Inside Story of How the War on Terror Turned Into a War on American Ideals

Jane Mayer

Doubleday

www.ketab.ir

مایر، جین / Mayer, Jane

نیمه تاریک گزارش: گزارش بحران چگونگی تبدیل جنگ با تروریسم جنگ با آرمان‌های آمریکا / نوشته جین مایر ترجمه عباسعلی غفاری فرد؛ ویراستار امیرحسین قانع.

تهران: امیرکبیر، ۱۳۹۹.

۹۷۸-۹۶۴-۰۰۰-۲۰۴۸-۷

فیبا

The dark side : the inside story of how the War on Terror turned into a ... c2009. عنوان اصلی:

غفاری فرد، عباسعلی، ۱۳۳۰- مترجم

HV/۶۴۳۲

۳۶۳/۳۲۵

۵۸۱۷۲۰۹

سرشناسه:

عنوان و نام پدیدآور:

مشخصات نشر:

شابک:

وضعیت فهرست نویسی:

یادداشت:

شناسه افزوده:

رده بندی کنگره:

رده بندی دیویی:

شماره کتابشناسی ملی:

نیمه تاریک

گزارش محرمانه چگونگی تبدیل جنگ با شور به جنگ با آرمان‌های امریکا

چین مایر
ترجمه عباسقلی غفاری فرد

چاپ اول ه بهار ۱۳۹۹ ه ۱۰۰۰ نسخه الف

صفحه بندی: امین شجاعی ه طرح جلد: سعید سلیمی ه
امور چاپ: محمدامین رضاپور ه چاپ و صحافی: مبین ه

دفتر مرکزی: تهران، خیابان جمهوری اسلامی،

میدان استقلال، ضلع جنوب شرقی، پلاک ۲

شماره تماس: ۲-۰۲۱۳۳۹۰۰۷۵۱

صندوق پستی: ۴۱۹۱-۱۱۳۶۵

Amirkabir.net

فهرست

۹	پیشگفتار مترجم
۱۵	یادآوری درباره شماره ارجاع
۱۷	هراس بی پایه
۳۳	سرزنش
۵۹	هشدار
۸۳	مردان غیور
۱۲۳	بازداشتی ۰۰۱
۱۶۵	شکنجه برون سپاری
۲۱۹	درون سایت های تاریک
۲۸۱	آزمون
۳۳۷	یادداشت
۳۷۱	بازجویی مرگبار
۴۰۳	مقاومت
۴۴۹	سرپوش گذاشتن
۴۹۲	پایان سخن
۵۰۵	سپاسگزاری
۵۱۱	یادداشت ها
۵۴۳	کتاب شناسی
۵۵۵	یادداشتی بر منابع

پیشگفتار مترجم

گویا بنا به قاضی نوشته تاریخ، هزاره‌ها باید با رویدادهای شگفت و بزرگی آغاز کردند. در هزاره نخست، عیسی مسیح زاده شد و تاریخ جهان باستان را دگرگون ساخت و زمینه‌های پسرقت ادیان باستانی مانند بت پرستی و یهودی و... را فراهم آورد. جهان نوینی پدید آمد و پیامدهای برآمدن آیین مسیح، هنوز در روزگار ما با نیروی بیشتری، در برابر چشمان جهانیان قرار دارد. در اوایل هزاره دوم، جنگ‌های صلیبی رخ داد که به دشمنی بیشتر غرب و شرق، اکتشافات جغرافیایی و کشف آمریکا و رنسانس اروپا انجامید و جهان دگرگونی‌های بزرگی را آزمود. درست در سال آغازین هزاره سوم، در ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱، حمله تروریستی سازمان القاعده به برج‌های دوقلوی منهتن، مرکز تجارت جهانی در نیویورک، جهان را در معرض پیشامدها و رویدادهای بزرگ و شگفتی قرار داد.

بی‌گمان، مورخان و پژوهشگران تاریخ جهان، ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ را نقطه عطفی در جستجوهای تاریخی و تاریخ‌نگاری خواهند دید. هرچه روزگار بگذرد، دبالتاریخی روشنی درباره این رخداد تاریخی شکل خواهد گرفت. هنوز بسیاری از اسناد به دلایلی، از جمله محرمانه بودن و رقابت‌های سیاسی و سیاست‌های روابط خارجی و... پراکنده نشده. با روشن شدن گوشه‌های بیشتر این رخداد تاریخی، بزرگی و اهمیت آن نیز بیشتر آشکار خواهد گشت.

۱۱ سپتامبر، از دو دیدگاه پایه‌ای شایسته بررسی است: از دیدگاه رهبران القاعده

و رویکرد این سازمان؛ و پیامدهای آن در ایالات متحده و واکنش این کشور در برابر چنین رخداد شگفت و غیرمنتظره. روشن است که شناسایی رهبران القاعده و اندیشه‌های آن‌ها و رویکردشان، نیازمند نوشتن کتاب‌ها و مقالات و انجام پژوهش‌هایی از سوی اعضای القاعده و مورخان، و خبرنگاران و روزنامه‌نگاران و پژوهشگران در گذر زمان است، و پیامدهای آن در آمریکا و واکنش سران وقت ایالات متحده در برابر آن وابسته به همین زمینه‌هاست.

من کارشناس ۱۱ سپتامبر نیستم و در این زمینه کار پیوسته و حرفه‌ای انجام نمی‌دهم. در جایگاه یک اهل تاریخ و آزمند دانستن، می‌کوشم برای مورخان حرفه‌ای و استادان و دانشجویان و پژوهشگران، منابع و اسناد و مدارک فراهم بیاورم. در همین راستا، به نخبه‌تین نگاه درباره پژوهش در رابطه با اندیشه‌ها و رویکرد رهبران القاعده، به‌ویژه زکریا براون، ازمان، اسامه بن لادن، پرداختم و کتاب پیترا ل. برگن، خبرنگار و تحلیلگر میانسای، آن‌ان را با نام اسامه بن لادن^۲، ترجمه کردم. چاپ نخست کتاب از سوی انتشارات «ریام» اطلاعات، در سال ۱۳۹۰، انجام گرفت و پراکنده شد. چاپ سوم در سال ۱۳۹۵ انجام گرفت و شاید کتاب در آستانه چاپ چهارم قرار گرفته باشد. اسامه بن لادن تاریخ شفاهی است که برگن با سود جستن از انبوهی مصاحبه‌ها با رهبران القاعده و اعضای آن و دوستان و آشنایان و نزدیکان آن‌ها، آن را فراهم آورده و برخی از این مصاحبه‌ها را به‌طور مشخصاً انجام داده. حتی به توره بوره رفته و روزهایی را در غارهای افغانستان، با رهبران القاعده و دیگران سپری کرده. برگن با بررسی زمینه‌های برآمدن سازمان القاعده و زندگی اسامه بن لادن و اعضای سازمان و اندیشه‌ها و آرمان‌ها و رویکردهای آنان، دیگر زمینه‌ها را در پژوهش زمینه‌های مذکور را، برای پژوهشگران فراهم آورده؛ هرچند که این پژوهش به تنهایی پاسخگوی همه پرسش‌ها در زمینه‌های گوناگون سیاسی و عقیدتی نیست، اما در این جایگاه، منبع بسیار بایایی به‌شمار می‌رود.

جین مایر، با پدید آوردن نیمه تاریک، برای دیدگاه دوم، یعنی واکنش دولتمردان

1. Peter L. Bergen

۲. عنوان اصلی کتاب، اسامه بن لادن که من می‌شناسم، (The Osama Bin Laden I Know) بود. اما با بافشاری ناشر، با عنوان بالا چاپ شد.

ایالات متحده در برابر حملات ۱۱ سپتامبر، و سوءاستفاده آن‌ها از این رویداد برای زیر پا گذاشتن آرمان‌های آمریکا، به گونه‌ای به تکمله اسامه بن لادن پرداخته و پرده از قانون شکنی‌های مقامات آمریکایی برداشته و رویکرد آن‌ها را سخت مورد انتقاد قرار داده و در لابه لای نوشته‌های کتاب، آگاهی‌های سودمندی از اوضاع سیاسی و فرهنگی دولتمردان و چالش‌های برآمده از سوی مخالفان فراهم آورده. ضمن آنکه از شکنجه‌ها و اوضاع بازداشتی‌ها در گوانتانامو، عراق، افغانستان، و دیگر کشورهایی که آمریکا از آن‌ها مخفی در آنجاها دارد، به گستردگی سخن گفته شده. شاید بهترین بخش این نوشته را از متن روی جلد اصل کتاب بازگو کنیم:

«در دهه‌های ۹۰، بتامبر، نیرومندترین افراد در کشور دچار هراس شده بودند. جز دیک چنی^۱ معاون رئیس‌جمهور و دیوید ادینگتون^۲ مشاور امنیتی نیرومند او، تصمیم بر آن تندرو درباره مبارزه با تروریست‌ها و تقویت امنیت ملی، در حالت یکنواختی کار می‌نمودند و ترس به سر می‌بردند؛ اما این دو، از بحران پیش آمده، در راستای افزایش «انتخابات ریاست‌جمهوری، به اندازه‌ای سود جستند که در تاریخ ایالات متحده بی سابقه بود و دستورالعمل‌های طولانی مدت برای این منظور فراهم آمد. اندر حمایت‌های قانون اساسی در دفاع از دستاوردهای مدنی آمریکا را نابود ساختند.

نیمه تاریک، گزارشی اندوهبار، پیچیده و قاطعانه از چگونگی تصمیمات تصمیماتی که نه تنها تجاوز از قانون اساسی بود که مقاصد کاخ سفید به حفظ آن سوگند خورده بودند، بلکه مانعی برای پیگرد افشاء نیز به شمار می‌رفت. جین مایر نویسنده دنیو یورکر و پرفروش‌ترین کتاب‌ها با توجه به جزئیات، برخی از زندانیان محبوس ایالات متحده، اگرچه که به راه بودند، اما در معرض رفتاری قرار گرفتند که بیش از آنچه نشانگر رفتار مدنی نیست و یکم باشد، یادآور تفتیش عقاید اسپانیایی بود با این تصمیمات برخورد کرده است.

نیمه تاریک، برخلاف تابلوی بزرگ‌تری که با رویکردهای اطلاعاتی یا غیر

1. Guantánamo

2. Dick Cheney

3. David Addington

آن و پرداختن بها، به رویدادهای واشنگتن می پرداخت، به موقع به گزارش موارد حقیقی و ویژه پرداخته. در مواردی، شکنجه کار می کند. در مواردی دیگر، اطلاعات غلط از آب درمی آید، گاهی پیامدها ویرانگر است. مثلاً تصدیق شگفت یک زندانی، شیخ ابن الیبی که تحت فشار اعترافاتی کرده که بخش مهمی از شهادت محکمی شده که حمایت کنگره برای رفتن به جنگ عراق را برانگیخته درواقع ساختگی بوده و برای متوقف ساختن شکنجه انجام گرفته.

در همه موارد، هرچه سود کوتاه مدت بوده، به ضررهای جبران ناپذیری از نظر معنیت اخلاقی کشور ما در جهان، و موجودیت خود آن منجر شده. شرح وقایع مهم تاریک، یکی از آشفته ترین بخش های تاریخ آمریکا را به نمایش می راند. بخشی که به مثابه مرده ریگی ماندگار از ریاست جمهوری جرج دابلیو. بوش به ما رسیده.

اما برای این ترجمه، رانندگی صرف کردم و رنج بردم. دلیل آن، وسواس بیش از اندازه ام در گزینش واژه های فارسی - مسوبا واژه های انگلیسی (آمریکایی) نویسنده بوده که ناچارم می کرد بارها و بارها به - بایگیزنی واژه ها بپردازم. دل واپسی ها از اینکه مبادا ترجمه از روح معانی مورد نظر نویسنده، دور شود، بروسواسم می افزود. من، خواندن و نوشتن را در درازای روز انجام می دهم و شب ها درس و مشق را کنار می گذارم. گاهی تا دوازده ساعت، جز در فاصله کوتاه، برای صرف ناهار، مشغول کار می شوم. گرمای عریان و سوزان تابستان تنم را می سوزاند. زمهرِ رزمستان سرتا پای وجودم را کبود می سازد، خرمی بهار به شادی و نشاط مرا می خواند، و پاییز که من زانیده آم به تمامی، اندوه زیستن و رنج بردن را در برابر چشمانم پدیدار می کند؛ هرچند در برابر این اندوه، شادی و نشاط هم هست. برای من همه این ها با درس و مشق آمیخته است. شاید بپرسند که این عبارات چه نسبتی با این ترجمه دارد. اهل فن از رنج ها و خون دل خوردن های نویسندگان، مترجمان، مصححان... به خوبی آگاه هستند. اما گمان کردم آگاهی خواننده گرامی هم از این موارد، مترجم را تا اندازه ای دلدار می خواهد داد. هر کتابی که نوشته یا ترجمه می شود، گام بعدی رنج و خون دل هم آغاز می شود؛ یافتن ناشر و پیمودن مراحل چاپ و تغییر و تبدلاتی که

در مراحل گوناگون چاپ انجام می‌گیرد، از جمله مراحل بحرانی به شمار می‌رود. به هر روی، کوشیده‌ام تا اندازه‌ی توان، از معانی مورد نظر نویسنده دور نشوم و رعایت امانت را فدای خودنمایی ادبی و سلاست و بلاغت ننمایم. پافشاری بر سود جستن از واژه‌های فارسی و تا اندازه‌ی توان، کنار گذاشتن واژه‌های بیگانه را نیز باید بر ناهمواری و نارسایی‌های احتمالی ترجمه افزود.

روشن است که منظور من کتاب‌های مفید و نویسندگان و مترجمان راستین و علاقه‌مند هستند، وگرنه در آشفته‌بازار نشر که کتاب‌سازی و بزرگ‌نمایی و تبلیغ‌های پرزرق و برق، بتوانمندان و توانگران، با همه‌ی تهی بودنشان از علم و دانش و تکیه به امکانات مالی و شغلی، به کالای پر رونق بازار نشر تبدیل شده، بسیاری از نوشته‌ها و ترجمه‌ها نه ارزش چاپ و انتشار دارند و نه به صرف وقت گران‌بها می‌ارزند. روی جلد بسیاری از کتاب‌ها نام کسانی به عنوان نویسنده و مترجم دیده می‌شود که هیچ آگاهی از مندرجات کتاب ندارند و به بهای موقعیت شغلی و اجتماعی، دسترنج دیگران را به یغما برده‌اند.

به هر روی، من نخواستم در این ترجمه، دامن‌سرایایی، یا شاید هم، یاوه‌سرایایی کنم. نخواستم رعایت امانت را فدای سلاست و رغبت گردانم. خواستم با وسواس و دقت، متنی را، تا اندازه‌ی توان، درست و پذیرفتنی، برای خوانندگان فراهم بیاورم. بالین همه، هرگز از لغزش‌ها به دور نیستم و مطمئنم در این ترجمه هم ناهمواری و لغزش‌هایی نادانسته و ناخواسته انجام گرفته که به چشم پیاپی از خوانندگان و پژوهشگران و آگاهان تاریخ، پوزش می‌طلبم. امید هست که این ترجمه، ولو به اندازه‌ای ناچیز، برای خوانندگان، سودی دربر داشته باشد.

جین مایر نویسنده‌ی مشترک دو کتاب لغزش: ناتوانی رئیس‌جمهور، ۱۹۸۱ - ۱۹۸۰ و عدالت شگفت: فروش کلارنس تامس است که جزو پرفروش‌ترین کتاب‌ها بوده و به دلیل روایت آگاه‌کننده بدون جعل، با تحسین منتقدان مواجه شد و کتاب اخیر نامزد نهایی جایزه ملی کتاب گردیده. مایر همچنین به خاطر کتاب نیمه تاریک، از کمک هزینه تحصیلی گوگنهایم برخوردار شده است.

او در حال حاضر در دنیوورکر، مستقر در واشنگتن، به نویسندگی مشغول است و

متخصص گزارش های سیاسی و پژوهشی می باشد. او پیش از این نویسنده ارشد و نویسنده مقاله صفحه نخست د وال استریت ژورنال و نخستین زن خبرنگار ژورنال در کاخ سفید بود.

او در چوی چیس، مریلند، با شوهر و دخترشان کیت، زندگی می کنند. در اینجا باید از آقای علی بدر که علاقه زیادی به مطالعه و درس و مشق دارد و کتاب هایی را به این بنده هدیه می کند که زمینه ترجمه فراهم می آید، سپاسگزاری کنم. اصل کتاب این ترجمه را نیز ایشان در اختیار من گذاشتند.

عباسقلی غفاری فرد

www.ketab.ir